

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЯКОРУДА 2021 – 2027

за периода 01.01.2025 - 31.12.2025 година

[/https://yakoruda.bg/](https://yakoruda.bg/)

Якоруда

I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	5
II. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПИРО ЯКОРУДА И В ЧАСТНОСТ ПРОМЕНЕТЕ В СОЦИАЛНО- ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНАТА.....	6
III. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО 2021-2027	13
IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО ЯКОРУДА.....	13
V. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО.....	25

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА	
АИК	Адаптиране към изменението на климата
АНКПР	Актуализирана национална концепция за пространствено развитие
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВОМР	Водено от общностите местно развитие
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДГ	Детска градина
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕС	Европейски съюз
ЕСТИ	Единна система за туристическа информация
ИПИ	Институт за пазарна икономика
ИТИ	Интегрирани териториални инвестиции
ИТСР	Интегрирана териториална стратегия за развитие
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитена територия
ЗРР	Закон за регионално развитие
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз
МВЕЦ	Мини водна електроцентрала
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МСЕ	Механизъм за свързване на Европа
МСП	Малки и средни предприятия
МТСП	Министерство на труда и социалната политика

НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НПО	Неправителствена организация
НПРР	Национален план за регионално развитие
НСИ	Национален статистически институт
НЧ	Народно читалище
ОБ	Общински бюджет
ОПРР	Оперативна програма за регионално развитие
ОСП	Обща селскостопанска политика
ОУ	Основно училище
ОУП	Общ устройствен план
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧИ	Преки чужди инвестиции
ПЧП	Публично-частно партньорство
РБ	Републикански бюджет
СЕС	Средства на Европейския съюз
Cedefop	Европейски център за професионално обучение (ЕЦРПО)
ТГС	Трансгранично сътрудничество
ТСБ	Териториално статистическо бюро
ФтЕЦ	Фотоелектрична централа
ЮЗР	Югозападен регион

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на Община Якоруда за периода 2021-2027 г. е приет с Решение №51/Протокол № ОБС-04/13.08.2021 г. на Общински съвет Якоруда.

ПИРО Якоруда е разработен, съгласно Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община за периода 2021-2027 г., издадени на основание на чл. 17, т. 9 от Закона за регионално развитие (ЗРР). Той е стратегически документ, който обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината. Съгласно чл. 13, ал. 2 от ЗРР ПИРО осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

Фокусът на изпълнението на програмите с европейско финансиране за новия програмен период е именно подобряване на икономическата среда и икономическия потенциал на страната. Пространственият обхват на плана за интегрирано развитие (ПИРО) обхваща територията на община Якоруда.

Съгласно изискванията на Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР), кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината, като за резултатите от наблюдението на изпълнението се разработва годишен доклад. Целта на годишния доклад е да обобщи постигнатото през годината изпълнение на заложените в плана мерки, реализирани проекти, постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО въз основа на индикаторите за наблюдение.

Настоящият доклад за наблюдението на изпълнението на ПИРО представя резултатите от неговото изпълнение за 2025 г.

Структурата на Годишния доклад е в съответствие с разпоредбите на правилника за прилагане на ЗРР и съдържа информация за:

1. общи условия за изпълнението на плана за интегрирано развитие в социално – икономическите условия в общината;
2. постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана

за интегрирано развитие на общината въз основа на индикаторите за наблюдение;

3. действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината, в т. ч.:

а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;

б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината;

г) мерките за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени;

д) мерките за прилагане принципа на партньорство;

е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;

4. изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;

5. заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината.

II. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ В СОЦИАЛНО - ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНАТА.

В тази част на годишния доклад са представени характеристиките в социално-икономическата среда в община Якоруда за 2025 г.

1. Демографска характеристика на населението

Населението на община Якоруда към 31.12.2025 г. по данни на Националния статистически институт (НСИ) наброява **9 043 души**, което представлява около **3.2% от общото население на област Благоевград**. Общината включва **8 населени места** – град

Якоруда и 7 села. В административния център на общината – **гр. Якоруда**, е съсредоточено **51% от общото население** или **4 833 души**. Към средните по големина населени места с население между **1 000 и 2 000 жители** се отнася **с. Юруково с 1 073 жители**. В групата на селата с население между **500 и 1 000 жители** попадат **с. Аврамово** (596 жители) и **с. Конарско** (806 жители). С население между **100 и 500 жители** са селата **Бел Камен** (483 жители), **Бунцево** (421 жители), **Смолево** (445 жители), **Черна Места** (386 жители), (по данни на ГРАО, 2025г.).

Таблица 1. Населението в община Якоруда за 2023, 2024 и 2025 г.

	2023 г.	2024 г.	2025 г.
Община Якоруда	9 202	9 126	9 043
гр. Якоруда	4 923	4 886	4 587
с. Аврамово	610	601	596
с. Бел Камен	490	486	483
с. Бунцево	438	428	421
с. Конарско	831	820	806
с. Смолево	453	447	445
с. Черна Места	391	388	386
с. Юруково	1066	1070	1 073

Източник: ГРАО Якоруда

Данните на национално, областно и общинско ниво за основните демографски показатели - раждаемост, смъртност и естествен прираст, показват неблагоприятни тенденции за естествено възпроизводство на населението през анализирания три годишен период. Естественият прираст на населението е отрицателна величина в резултат на намаляване броя на живородените и увеличаване броя на починалите. Демографската характеристика ни дава информация за динамиката на населението в община Якоруда, която като степен и динамика следва националната тенденция за намаляване на населението.

Отрицателният естествен прираст, ниското равнище на раждаемост и миграцията на предимно млади хора са фактори, които водят до влошаване на възрастовата структура на населението. Това се отразява пряко върху работната сила, тъй като намалява броят на лицата в трудоспособна възраст, които могат да се включат на пазара на труда, а това от своя страна има негативно влияние върху неговото развитие.

2. Икономическо развитие

Местната икономика е представена предимно от малки цехове в дървопреработвателната и шивашката промишленост. Местната икономика е представена предимно от малки цехове в дървопреработвателната и шивашката промишленост. Най-голям е дялът на стопанските субекти, занимаващи се с търговия, ремонт и обслужване (47,4%), следвани от тези в преработващата индустрия (19,1%) и хотелиерството и ресторантьорството (13,4%). Най-нисък е дялът на фирмите, занимаващи се със селско стопанство (1,2%), производство на електроенергия (1,6%), транспорт и складиране (3,4%). Структурата на фирмите по големина следва общата тенденция за областта и страната. Най-голям е относителният дял на микрофирмите (със заети до 9 човека) - около 94%.

Селското стопанство е представено най-вече от животновъдството с ферми за отглеждане на едър и дребен добитък.

Към момента икономическия профил на община Якоруда показва преобладаващ дял на сектора на търговията. Най-големи приходи от дейността генерират микро и малките предприятия. Като през 2024 г. се забелязва увеличаване на броя им.

По данни на НСИ средната годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Якоруда бележи нарастване през 2025 г. Въпреки това за анализирания период тя остава по-ниска в сравнение със средната работна заплата за област Благоевград и за страната.

3. Образователна структура

Образователната структура на населението е от значение, когато разглеждаме качеството на работната сила и икономическите потенциали на общината. Институциите в системата на предучилищното и училищното образование, съгласно Закона за предучилищното и училищното образование, са детските градини, училищата, центровете за подкрепа за личностно развитие и специализираните обслужващи звена.

Образованието на подрастващите е един от основните приоритети на Община Якоруда. Местната власт реализира държавната образователна политика, като дейностите са насочени към усъвършенстване на условията за равен достъп до образование, подобряване качеството на обучение и възпитание на децата и учениците, по-пълнен обхват на подлежащите на задължително образование, повишаване нивото на ефективност и взаимодействие с институциите, ангажирани с грижата за децата, подобряване на информационното осигуряване и квалификация на работещите в системата на образованието.

Образователната мрежа в община Якоруда обхваща шест училища - от които едно СУ, едно професионално, три обединени в селата Конарско, Смолево и Юруково, едно основно в с. Бел Камен и една детска градина със седем филиала, намиращи се в с. Аврамово, с. Бел Камен, с. Бунцево, с. Конарско, с. Смолево, с. Черна Места и с. Юруково.

Таблица 2. Разпределение на образователните институции на територията на община Якоруда

Образователна институция	Населено място	Статут
СУ „Св.Св. Кирил и Методий“	гр. Якоруда	Средно училище
ПГ „Петко Рачов Славейков“	гр. Якоруда	Професионално училище
ОУ „Неофит Рилски“	с. Бел Камен	Основно / Защитено училище
ОБУ „Братя Миладинови“	с. Конарско	Основно училище
ОБУ „Гоце Делчев“	с. Смолево	Обединено училище
ОБУ „Васил Левски“	с. Юруково	Обединено училище
ОДЗ – гр. Якоруда	гр. Якоруда, със седем филиала, намиращи се в с. Аврамово, с. Бел Камен, с. Бунцево, с. Конарско, с. Смолево, с. Черна Места и с. Юруково.	

Източник: МОН

Обучението се извършва на едносменен режим. Материално-техническата база на всяко едно училище и детска градина е в добро състояние за провеждане на нормален учебно - възпитателен процес. Във всички учебни и детски заведения има функциониращи здравни кабинети. В общината е създадена добра организация по отношение на транспортното обслужване на децата, учениците и учителите. Общината изпълнява функционалните си задължения, които произтичат от законовата и подзаконовата уредба в сферата на образованието.

4. Здравеопазване

Инфраструктурата на здравеопазването и показателите за състоянието на здравеопазването в община Якоруда остава без съществени промени от доста дълъг период. Общинският център гр. Якоруда няма болнични здравни заведения. Болничната и спешната медицинска помощ се осъществява в МБАЛ в град Разлог. Здравната инфраструктура в общината е представена от *първичната извънболнична медицинска помощ*, която се осъществява от филиал на „Център за спешна медицинска помощ“ – гр. Якоруда и *стоматологична помощ*. В различните населени места има достъп до лечебни заведения за извънболнична помощ. Обслужване с първична медицинска помощ има в гр. Якоруда, с. Аврамово, с. Бел Камен, с. Бунцево, с. Конарско, с. Смолево, с. Черна Места и с. Юруково. Те се обслужват от приходящи откъм лекари, които не са постоянно в населените места.

Справка, направена към 31.12.2025 г. от официалната интернет страница на Националната здравно осигурителна каса (НЗОК) за общопрактикуващите лекари, сключили договор с НЗОК, показва обслужване на населените места от община Якоруда от следните лекари:

4.1. Амбулатории за първична медицинска помощ:

- ЕТ „Д-р Иван Стаев“ АПИМП ИП – с. Конарско;
- ЕТ „Д-р Иво Ботушанов“ АПИМП ИП – с. Юруково и гр. Якоруда;
- ЕТ „Д-р Золейка Иланска“ АПИМП – с. Бел Камен, с. Смолево, гр. Якоруда;
- ЕТ „Д-р Метие Кунгьова“ АПИМП ИП – с. Черна Места и гр. Якоруда;
- ЕТ „Д-р Радка Мадолева“ ИППМП – с. Бунцево и гр. Якоруда;
- ЕТ „Д-р Мариана Джеджерова“ АПИМП ИППМП – с. Бел Камен и гр. Якоруда;

•ЕТ „Д-р Сабит Читак“ АПИМП ИППМП – с. Аврамово, с. Черна Места и гр. Якоруда;

4.2. Амбулатории за първична дентална помощ:

- ЕТ „Д-р Иван Ангелов“ ИППДП – гр. Якоруда;
- ЕТ „д-р Ахмед Хърльов“ ИППДП – гр. Якоруда;
- ЕТ „д-р Диана Бозова“ ИППДП – гр. Якоруда;
- ЕТ „Д-р Емине Куньова“ ИППДП – гр. Якоруда;
- ЕТ „Д-р Мария Вацкова Седлосева“ ИППМП ЛДМ – гр. Якоруда;
- ЕТ „Д-р Дюние Салих Банкели“ АИППДП – гр. Якоруда;
- ЕТ „Д-р Ислям Ибрахим ИППДП“ – гр. Якоруда;
- АИППДПДМ „д-р Али Доспатли“ ЕООД – с. Аврамово;
- ЕТ „Д-Р Исув Вакльов“ АИППМПДМ – с. Бел Камен;
- „Д-р Реджеп Хърльов“ АИППДП ЕООД – гр. Якоруда;
- „Д-р Меди Робова-АПМП ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА-ИП“ ЕООД – гр. Якоруда;
- „Д-Р Ангелина Калоянова-АПМПДМИП“ ЕООД – гр. Якоруда;

4.3. Медико-техническа лаборатория:

- МДЛ „Хема“ ЕООД – гр. Якоруда;

4.4. Аптеки в община Якоруда:

- Ангел Хаджиценов – гр. Якоруда;
- Виолета Еврова-Фарма – гр. Якоруда;
- Марешки Гр. Якоруда – гр. Якоруда;
- Сигма – Якоруда – гр. Якоруда;

5. Социални услуги

Друг основен приоритет в дейността на общината е социалното обслужване. На територията на община Якоруда се предоставят следните социални услуги:

- 5.1. „Дневен център за деца с увреждания“;
- 5.2. „Център за обществена подкрепа“;
- 5.3. Социалната услуга „Асистентска подкрепа“;

5.4. Проект „Иновативни здравно-социални услуги в община Якоруда“;

5.5. Проект „Топъл обяд в община Якоруда“;

5.6. Проект „Бъдеще за децата на община Якоруда“;

5.7. Механизъм „Лична помощ“ в община Якоруда;

Основна посока на развитие в сферата е разкриване на нови социални услуги на територията на община Якоруда, съобразно приетата с Решение на МС № 574/08.08.2024 г. Национална карта на социалните и интегрираните здравно-социални услуги, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет.

6. Култура и културно-историческото наследство

Основният вид и най-масово срещан обект за развитие на културни дейности в община Якоруда е читалището. На територията на общината функционират три читалища – в гр. Якоруда, с. Юруково и с. Конарско, всяко от които разполага с библиотека.

Античната местност „Калята“ се намира в непосредствена близост до град Якоруда, разположена на стратегически хълм над меандрите на река Места. Обектът заема ключово място на границата между три планини – Рила, Пирин и Родопите. Археологическите проучвания идентифицират „Калята“ като дълготрайно използван селищен комплекс. Първите следи от обитаване датират от Желязната епоха. Мястото е използвано от местните тракийски племена (най-вероятно беси) за светилище и наблюдателен пункт.

Римска и Късноантична епоха (IV – VI в.): Изгражда се същинската каменна крепост. Основната ѝ функция е била защита на стратегическия търговско-военен път, свързващ Пловдивското поле (Тракия) с долината на река Места и Беломорието. През Средновековието крепостта продължава да функционира като български византийско-граничен пост до падането на региона под османска власт. По време на разкопки са разкрити останки от крепостни зидове с дебелина над 1.5 до 2 метра, градени от суха зидария и ломен камък, споени с бял хоросан. В границите на обекта са намерени основи на жилищни и стопански помещения, както и основи на ранохристиянска базилика. Открити са фрагменти от битова и строителна керамика, монети, железни върхове на стрели, инструменти и предмети от бита.

Крепостта „Калята“ притежава висок потенциал за развитие на културно-исторически и екотуризм. Обектът е леснодостъпен от град Якоруда и може да се

комбинирана с пътуване по теснолинейката „Септември – Добринище“ и посещение на Якорудските минерални бани. Разположението предлага панорамна гледка, подходяща за фототуризм и пешеходни преходи.

III. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЯКОРУДА ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

В ПИРО Якоруда е подробно разписана системата за наблюдение и оценка на изпълнението на плана, която цели осигуряването на ефективно неговото изпълнение, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Визията на общината до 2027 г. отразява перспективите за развитие на общината за постигане на висок жизнен стандарт чрез природния, културно-историческия и човешки ресурс и създаване на благоприятна бизнес среда и иновации.

Основна цел на ПИРО Якоруда е тя да се утвърди като селски район с необходимия капацитет за постигане на устойчиво и балансирано социално-икономическо развитие чрез ефективно използване на естествените предимства на територията и природния капитал при ефективно използване на финансовата подкрепа от Структурните фондове на ЕС, националните фондове, регионално и трансгранично сътрудничество и за превръщането ѝ в притегателен център за инвестиции, туризъм и природосъобразен живот.

IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО ЯКОРУДА

Стратегическите цели имат ясна насоченост към осъществяване на визията и отразяване конкретната специфика на община Якоруда. Планираната система от индикатори за наблюдение на плана осигурява механизъм за измерване на степента на тяхното осъществяване.

Визията за периода 2021-2027 е:

„Община Якоруда — място за достоен живот и личностна реализация чрез съвременна икономика в съхранена природна среда“

Стратегическите цели, приоритети и мерки на ПИРО Якоруда са:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1:

Растеж на доходите на населението чрез въвеждане на кръговата икономика, развитие на преработващата промишленост и активизиране на предприемачеството.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:

Повишаване на компетентността на администрацията и на населението за реализиране на успешна политика в икономическата, социалната, културната, здравната сфера и спорта..

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3:

Подобряване на инфраструктурата при съобразяване с изискванията за чиста околна среда.

ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНАТА

ПРИОРИТЕТ 1:

Икономически просперитет при въвеждане на кръгова икономика и интелигентен растеж на икономиката чрез реализиране на зони за въздействие при оптимално използване на природния и човешкия ресурс.

МЯРКА 1. Утвърждаване на зоните за въздействие като виртуална общност със специфични характеристики за успешно социално-икономическо развитие на цялата община.

МЯРКА 2. Развитие на интелигентно и устойчиво селско стопанство чрез внедряване на нови технологии за повишаване на добивите, усвояване на нови сортове, растениевъдство и зеленчукопроизводство, неподвластни на климатичните промени.

МЯРКА 3. Насърчаване на предприемачеството и развитие на икономически дейности в нови МСП за максимално оползотворяване на продукцията от сектора на селското стопанство, търговията и туризма.

МЯРКА 4. Подобряване на съществуващия местен микро и малък бизнес чрез стимулиране на кръговата икономика.

ПРИОРИТЕТ 2:

Повишаване качеството на живота на хората в общината чрез подобряване на образованието, здравеопазването, социалните и младежките дейности.

МЯРКА 1. Осигуряване на дистанционно обучение, квалификация и преквалификация на трудовия потенциал в общината.

МЯРКА 2. Провеждане на текущи семинари по нови решения в секторите селско стопанство, туризъм, кръгова икономика, енергийна ефективност и ВЕИ.

МЯРКА 3. Организиране на младежки дейности.

МЯРКА 4. Подобряване на достъпа до здравното обслужване на населението и развитие на инфраструктурата на здравеопазването.

МЯРКА 5. Развитие на услугите в социалната сфера.

ПРИОРИТЕТ 3:

Изграждане на инфраструктурите и благоустрояване на жизнената среда.

МЯРКА 1. Рехабилитация на пътната и охраняваща инфраструктура.

МЯРКА 2. Рехабилитация на водоснабдителната и канализационната мрежи.

МЯРКА 3. Изграждане/поддържане на образователната инфраструктура.

МЯРКА 4. Изграждане/поддържане на спортната инфраструктура.

МЯРКА 5. Изграждане/поддържане на културната инфраструктура.

ПРИОРИТЕТ 4:

Съхраняване на околната среда и икономически ефективно презентирание на природни и историческите дадености като условие за привличане на инвестиции и развитие на туризма.

МЯРКА 1. Развитие на туризма като възможност за популяризиране на културното наследство и допълнителни доходи на населението.

МЯРКА 2. Прилагане на изискванията за енергийната ефективност и ВЕИ при съхраняване на околната среда, по-добро качество на живот и развитие на туризма.

МЯРКА 3. Организиране на разнообразни прояви и реклама на туризма в общината.

МЯРКА 4. Насърчаване на културен обмен в рамките на сътрудничество със съседни общини.

ПРИОРИТЕТ 5:

Добро управление съвместно със заинтересованите страни и жителите

МЯРКА 1. Внедряване на добри практики в областта на управлението, информационното обезпечаване и дигитализация на административните услуги.

МЯРКА 2. Развитие на административния капацитет в услуга на гражданите и бизнеса.

МЯРКА 4. Партньорство със заинтересованите страни.

Изпълнение на проекти:

ПРИОРИТЕТ 1:

Икономически просперитет при въвеждане на кръгова икономика и интелигентен растеж на икономиката чрез реализиране на зони за въздействие при оптимално използване на природния и човешкия ресурс.

МЯРКА 3. Насърчаване на предприемачеството и развитие на икономически дейности в нови МСП за максимално оползотворяване на продукцията от сектора на селското стопанство, търговията и туризма.

МЯРКА 4. Подобряване на съществуващия местен микро и малък бизнес чрез стимулиране на кръговата икономика.

МЯРКА 5. Развитие на услугите в социалната сфера.

Значителен принос за изпълнение на мерки 3 и 4 е създаденото през 2025г. Сдружение с нестопанска цел „Местна инициативна група – Белица – Якоруда“. Учредителното събрание се проведе на 24.04.2025 г. в заседателната зала на Общински съвет – гр. Белица, с участието на представители на общините Белица и Якоруда, физически и юридически лица, както и представители на неправителствения сектор. На събранието бе взето решение за учредяване на сдружението по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, приет бе Устав и бяха избрани органите на управление – Управителен съвет и председател. Общото събрание избра Управителен съвет от 5 членове при спазване на изискванията за представителство на местната власт, бизнеса и неправителствения сектор съгласно подхода „Водено от общностите местно развитие“. С учредяването на СНЦ „МИГ – Белица – Якоруда“ се създават условия за привличане на европейско финансиране и реализиране на инициативи, насочени към устойчивото икономическо развитие и подобряване качеството на живот на територията

на общините Белица и Якоруда. Стратегията е одобрена и е сключен Договор за финансиране.

Чрез прилагането на подхода BOMP (Водено от общностите местно развитие) местните предприемачи, земеделски производители, както и представители на неправителствения сектор, ще имат възможност да кандидатстват по различни програми и мерки за финансиране. Това включва проекти, насочени към развитие на малки и средни предприятия, модернизация на производството, създаване на нови работни места, развитие на туризма, подобряване на инфраструктурата, както и подкрепа за иновации и устойчиво развитие на местната икономика.

Осигуряването на достъп до безвъзмездна финансова помощ чрез стратегиите за местно развитие на МИГ и МИРГ ще допринесе за насърчаване на предприемачеството, повишаване на конкурентоспособността на местния бизнес и подобряване на социално-икономическото развитие на община Якоруда. Чрез реализирането на различни проекти се очаква също разкриване на нови работни места и подобряване на жизнения стандарт на местното население.

Социални услуги, предоставяни в изпълнение на Проекти от Община Якоруда за 2025г. за рализирането на мярка 5 са:

- „Топъл обяд в община Якоруда” - целта на проекта е доставяне на здравословна, разнообразна и питателна топла храна за обяд на хора, които не са в състояние сами да си осигуряват такава;
- „Иновативни здравно-социални услуги в община Якоруда“ – проекта предоставя подкрепа за лицата с увреждания и възрастните хора, които са в невъзможност да се самообслужват живеещи на територията на община Якоруда, чрез осигуряване на комплекс от социални услуги в домашна среда;

Към края на 2025 г. на територията на Община Якоруда функционират две социални услуги като държавно делегирани дейности., както следва:

- Дневен център за деца с увреждане с адрес: гр. Якоруда, ул. „Добро ниве“ № 6а с капацитет на социалната услуга - 20 бр. лица;
- Център за обществена подкрепа – Якоруда с адрес: гр. Якоруда, ул. „Цар Борис III“ № 70 с капацитет на социалната услуга - 40 броя лица;

През декември 2025 г. бе подписан договор за финансиране на инвестиция по Процедура BG-RRP-13.009 „Инсталиране на фотоволтаични системи (ФЕЦ) в съществуващи социални услуги, делегирана от държавата дейност и закупуване на

електрически превозни средства, включително свързани зарядни станции за предоставяне на социални услуги“.

ПРИОРИТЕТ 2:

МЯРКА 3. Организиране на младежки дейности.

През 2025 г. на територията на община Якоруда се реализират следните програми и мерки за заетост:

- „Младежка заетост“ и „Младежка заетост+“ по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021–2027;
- „Младежки практики“ по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021–2027;

През 2025г. на територията на общината се провеждат обучения, които са насочени към системното надграждане и повишаване на ключовите компетентности на младите хора, с цел тяхната по-добра социална и професионална реализация, като:

- „Квалификация, умения и кариерно развитие на заети лица“ по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 г.;
- Инвестиция BG-RRP-1.019-0002 „Компонент 2: Обучения за DI-GI умения и компетенции“ по проект от Националния план за възстановяване и устойчивост, целящ повишаване на дигиталната грамотност на работната сила чрез предоставяне на обучения и валидиране на умения;

През 2025г. с осигуреното финансиране от ПУДООС в община Якоруда, бяха изпълнени проекти в три от съставните селата в община Якоруда: „Чиста околна среда“- „Наслаждавам се на природата около мен – изграждане на място за отдых и спорт на открито в с. Бел камен, община Якоруда“;

- „Да играем сред природата – създаване на зона за отдых и спорт на открито в с.Бунцево, община Якоруда“;
- „Чиста околна среда“ - „Изграждане на спортна площадка и създаване на зона за отдых в с. Черна места, община Якоруда“;

С реализирането на проектите ще се стимулират развитието на спорта и формирането на здравна култура и дисциплина в подрастващите.

ПРИОРИТЕТ 3:

Изграждане на инфраструктурите и благоустрояване на жизнената среда.

МЯРКА 1. Рехабилитация на пътната и охраняваща инфраструктура.

През отчетния период продължи работата по изпълнение на инфраструктурни проекти на територията на общината. Чрез реконструкцията и подобряването на пътната и уличната мрежа се създават по-добри условия за достъп на населението до здравни и социални услуги, както и до образователни, културни и административни институции. През 2025 г. са изпълнени строително-монтажните дейности по реконструкция и рехабилитация на улици и тротоари на територията на община Якоруда:

- „Основен ремонт на улична мрежа в град Якоруда: ул. „Екзарх Йосиф“, ул. „Черковна“, ул. „Стара Планина“, ул. „Пирин“, ул. „Салих Лятифов“, ул. „Джебре“, ул. „Освобождение“, ул. „Иван Вазов“, ул. „Васил Левски“, ул. „Стоян Табаков“ и ул. „Грънчар“, по договор за финансиране сключен с МРРБ;

- „Основен ремонт на улична мрежа в град Якоруда: ул. „Хаджи Никола Вардев“, ул. „Никифор поп Филипов“, ул. „Ореховица“, ул. „Витоша“, ул. „Яне Сандански“, ул. „Лазарец“, ул. „Пелистер“, ул. „Якорудски бор“, ул. „Стойко Маджере“, ул. „Богдан Войвода“, ул. „Шеста“ и ул. „Девета“ по договор за финансиране сключен с МРРБ;

- „Основен ремонт на улична мрежа в съставните населени места в община Якоруда - с. Аврамово - ул. от о.т 13 до о.т 17, ул. от о.т 92 до о.т 118 и ул. от о.т 33 до о.т 36 ; с. Конарско -ул. от о.т 70 до о.т 92, ул. от о.т 70 до о.т 51 , ул. от о.т 87 до о.т 128, ул. от о.т 52 до о.т13, ул. от о.т 104 до о.т 81 и ул. от о.т 141 до о.т 89; с. Черна Места -ул. от о.т 27 до о.т 12 ;с. Юруково-ул. от о.т 39 до о.т 40 и ул. от о.т 72 до о.т 68“ по договор за финансиране сключен с МРРБ;

- „Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа на територията на гр. Якоруда, Община Якоруда - ул. "Цар Борис III" по договор за финансиране, сключен с ДФЗ;

- „Реконструкция на тротоари - етап 1 улица „Цар Борис III“ о.т. 184 до УПИ III, кв. 67 и от УПИ III, кв. 67 до о.т. 198 по плана на град Якоруда, община Якоруда“;

- „Реконструкция на тротоари - етап 2 улица „Цар Борис III“ от о.т. 198 до о.т. 352 по плана на град Якоруда, община Якоруда и от о.т.559 до о.т. 184 по плана на град Якоруда, Община Якоруда“;

През 2025г. е одобрен проект „Железопътен прелез през теснолинейка Септември– Добринище в участък от км 61+000 до км 70+000 на Републикански път II-84 Велинград-Юндола-Якоруда-О.П.-Разлог“. Изграждането на този обект е необходимо, защото жителите на махала „Старо Смолево“ в с. Смолево, общ. Якоруда нямат достъп до Републиканската пътна мрежа. Пътят до там следва съществуващо дере, пресичащо жп линията Септември – Добринище и път II-84, а преминаването през жп линията се осъществява чрез сводов водосток, където могат да преминат само малки превозни средства.

През 2025 г. са сключени договори за финансиране за реконструкция и ремонт на улична мрежа и тротоари на територията на гр. Якоруда с ДФЗ. Предстоят ремонтни дейности и по уличната мрежа на селата Юруково и Конарско.

МЯРКА 2. Рехабилитация на водоснабдителната и канализационната мрежи.

В изпълнение на мярката са реализирани следните проекти за подобряване на водоснабдителната и канализационната мрежа на територията на община Якоруда:

- „Реконструкция на водопроводна мрежа в гр. Якоруда, общ. Якоруда“;
- „Корекция на река Места, етап 2 от етап XI, село Черна Места, община Якоруда“;
- „Укрепване на улици между осови точки о.т. 273 до о.т. 540 и о.т. 531 до о.т. 544 и коритото на река Джебре, град Якоруда, община Якоруда“;
- „Укрепване на улица между о.т 420 и о.т 465 и улица от о.т 425 до о.т 463 – изграждане на стена А и Б на река Гниле;

МЯРКА 3. Изграждане/поддържане на образователната инфраструктура.

Община Якоруда реализира различни проекти за подобряване на условията и обновяване на материално-техническата база в сферата на образованието чрез финансиране с европейски средства. През 2025г. е реализиран проект „Подобряване на енергийната ефективност на Детска градина община Якоруда“.

Нова техника, създаваща предпоставка за развитието и въвеждането на иновативни методи на преподаване, бе предоставена на всички училища в общината с внедряване на STEM-базирано обучение с изграждане на STEM центрове във всички училища в общината, финансирани от МОН.

МЯРКА 4. Изграждане/поддържане на спортната инфраструктура.

По проект ID № BGMK0200047 „ALLURE – От по-добро използване на природното и историческо наследство до повишена туристическа привлекателност на трансграничния

регион“, съфинансиран по Програма Интеррег VI – А ИПП България – Северна Македония 2021-2027 започва изграждането на "Изграждане на открита спортна площадка" в ПИ 87338.642.1 по КККР на гр. Якоруда, Община Якоруда, област Благоевград".

Изградени са още няколко открити спортни площадки на територията на община Якоруда за 2025г. – в училищата в гр. Якоруда и в селата Конарско и Юруково, които стимулират развитието на спорта у подрастващите. Предстои изграждане на спортни площадки и в останалите училища, намиращи се на територията на община Якоруда.

През 2025 г. е извършен ремонт на покрива на Спортната зала в град Якоруда, съгласно сключено споразумение с МРРБ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Обновена е откритата спортна площадка на стадиона в гр. Якоруда.

МЯРКА 5. Изграждане/поддържане на културната инфраструктура.

През 2025г. започват дейностите по реализиране на проекти по Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г., за основен ремонт на читалището в гр. Якоруда, като са сключени договори за финансиране на проекти: „Подобряване на енергийната ефективност и основен ремонт на сградата на НЧ „СВЕТЛИНА“- Основен ремонт , оборудване и обзавеждане на голям салон с прилежащи колуари, тоалетни, входно фоайе и репетиционна“ и „Подобряване на енергийната ефективност и основен ремонт на сградата на НЧ „СВЕТЛИНА“- Основен ремонт на фасади и покрив на сградата и изграждане на фотоволтаична инсталация до 50 Kw, монтирана върху покрива на съществуваща сграда“.

През 2025 г. за НЧ „СВЕТЛИНА - 1907“ стартира проект за създаване на „Дигитален клуб“ в сградата на читалището. Основната цел на проекта е да се подобри достъпът до качествено обучение и дигитални умения за всички заинтересовани страни в региона. Клубът ще бъде оборудван с най-новите технологии и ще осигури безплатен и свободен достъп до разнообразни електронни ресурси и онлайн обучения. Това ще подпомогне социалното приобщаване и ще стимулира активното участие в учене през целия живот.

ПРИОРИТЕТ 4:

Съхраняване на околната среда и икономически ефективно презентиране на природни и историческите дадености като условие за привличане на инвестиции и развитие на туризма.

Община Якоруда е сключила договор с организацията „Екопак България“ за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Тази стъпка е ключов елемент от дългосрочната зелена политика на общината, насочена към опазване на уникалната природа на региона, намаляване на замърсяването и устойчиво управление на ресурсите.

В рамките на партньорството с „Екопак“ на ключови и удобни места в общината предстои поставянето на цветни контейнери за разделно събиране (за хартия/картон, пластмаса/метал и стъкло). С цел популяризиране на проекта ще бъдат проведени и информационни кампании, как правилно да се сортират отпадъците.

МЯРКА 1. Развитие на туризма като възможност за популяризиране на културното наследство и допълнителни доходи на населението.

Община Якоруда има благоприятно туристико-географско положение. Удивителната природа, местоположението и забележителностите дават възможност на общината да развива почти всички видове туризъм - екотуризъм, селски, планински, културен, алтернативен и исторически туризъм, хоби туризъм.

Град Якоруда разполага с много ценен природен ресурс – минерални извори с доказани лечебни и профилактични свойства. Минералната вода е хипертермална, слабо минерализирана, с благоприятен химичен състав подходящ за рехабилитация и спортно-рекреативни дейности. Всичко това прави плувния комплекс и минералните бани ключов актив за общината.

Наличието на минерална баня осигурява възможност за целогодишен здравен и СПА туризъм, докато откритият минерален басейн се превръща в основен притегателен център през летните месеци.

Комплексът привлича както посетители от съседните общини и региона, така и транзитно преминаващи туристи по направление Велинград – Банско – Разлог, благодарение на спирката на теснолинейката „Септември – Добринище“, която се намира в непосредствена близост.

Развитието на минералния комплекс генерира преки приходи от такси и услуги, но по-важният ефект е косвеният – увеличаване на посещаемостта в местните търговски обекти, заведения за хранене и места за настаняване.

На територията на горското стопанството се намира природната забележителност „Чесна“ - красив водопад на р. Чесна. Тук също е и летовище „Трещеник“ разположено в източния дял на Рила планина. То притежава уникален природен потенциал – благоприятен климат, чист въздух и съхранена природа. Изграждането и поддържането на

ски пистата в района дава нов тласък на туристическия сектор, превръщайки го в основен приоритет за регионалното развитие. Наличието на работеща ски писта и влек създава условия за практикуване на зимни спортове далеч от пренаселените големи курорти. Това привлича семейства, начинаещи скиори и любители на спокойствието.

Подходи към Национален парк „Рила“ има през местността „Нехтеница“, откъдето има туристически маршрут за х. Грънчар, а също и през Високопланинската спортна база „Белмекен“ откъдето има маршрут за х. Белмекен, както и за други туристически обекти в източна Рила. В Единната система за туристическа информация е включена територията на горското стопанство - късноантичната средновековна крепост „КАЛЯТА“, която се намира на 3 км. югозападно от гр. Якоруда.

Предвижда се подпомагане на местния икономически потенциал за развитие на различни видове туризъм чрез развитие на туристически атракции и специализирана инфраструктура за оползотворяване на туристическите ресурси.

МЯРКА 3. Организиране на разнообразни прояви и реклама на туризма в общината.

През 2025 година се навършват 61 години от обявяването на Якоруда за град. По този повод Община Якоруда и НЧ „Светлина – 1907“ организираха празнична програма. Тържествата започнаха с концерт на Детска градина – град Якоруда и ученици от ОУ „Неофит Рилски“ – с. Бел Камен, ОУ „Братя Миладинови“ – с. Конарско, ОУ „Васил Левски“ - с. Юруково, СУ „Св. св. Кирил и Методий“ – гр. Якоруда и ПГ „Петко Р. Славейков“ – гр. Якоруда.

Г-н Мехмед Вакльов – кмет на Община Якоруда награди децата, които спечелиха призовите места в конкурса за рисунка „Бъдещето на моя град“.

На центъра излязоха сто тъпани, които поздравиха жителите и гостите на Якоруда със своите изпълнения. Програмата продължи с „Фолклорна фиеста“, в която взеха участие самодейни колективи от НЧ „Светлина – 1907“; НЧ „Будител-2019“- с.Борово, общ. Гоце Делчев; НЧ „Изгрев-1950“ – с. Вълкосел, общ. Сатовча; НЧ "Методий Драгинов-1936 г."- с.Драгиново, общ.Велинград; НЧ "Просвета-1937" – с. Плетена, общ. Сатовча; НЧ „Просвета-1927“ – с. Добърско, общ. Разлог; НЧ „Пробуда-1951“ – с. Пашови, общ. Велинград; НЧ „Отец Паисий-1893“ – гр. Велинград; НЧ "Западнародопски лъч 1906" – с. Елешница, общ. Разлог; Мехмед Планков – с.Пашови, общ. Велинград; Роси Мечкарска от с. Грашево, общ. Велинград; Оркестър „Бини бенд“- с. Бунцево; НЧ „П.Р. Славейков-1938“- с.Брезница, общ.Гоце Делчев и НЧ „Георги Тодоров-1885“ – град Белица.

На градския стадион бяха проведени Пехливански борби, в които взеха участие над 80 борци в различни категории, след това програмата продължи с концерт на самодейци

от община Якоруда, след което наши гости бяха Фолклорен ансамбъл „Веселие“ от град Симитли.

МЯРКА 4. Насърчаване на културен обмен в рамките на сътрудничество със съседни общини.

През 2025 г. Община Якоруда участва като партньор по проект ID № BGМК0200047 „ALLURE – От по-добро използване на природното и историческо наследство до повишена туристическа привлекателност на трансграничния регион“, съфинансиран по Програма Интеррег VI – А ИПП България – Северна Македония 2021-2027. Целта на проекта е да се повиши туристическата привлекателност на трансграничния регион чрез оползотворяване на природното и историческо наследство, създаване на нови туристически маршрути и атракции, укрепване на капацитета на местните институции и организации за управление на културното и природно наследство, както и засилване на сътрудничеството между български и северномакедонски общини и организации. Проектът ще допринесе за устойчиво развитие на туризма, популяризиране на културно-историческите и природни ресурси на региона, привличане на нови посетители и туристи, създаване на възможности за местния бизнес, както и за повишаване на информираността и участието на местните общности в опазването и управлението на културното и природно наследство. Чрез тези действия проектът ще засили икономическата, социалната и културната свързаност между трансграничните общини и ще допринесе за устойчивото развитие на региона като цялостна туристическа дестинация.

ПРИОРИТЕТ 5:

МЯРКА 2. Развитие на административния капацитет в услуга на гражданите и бизнеса.

През 2025г. бяха завършени следните проекти по мярка 2:

- „Основен ремонт на сгради, в които се предоставят обществени услуги и благоустрояване на прилежащите терени към тях – кметство с. Конарско, кметство с. Смолево и кметство с. Черна Места“ по договор за финансиране, сключен с МРРБ;
- „Енергийна ефективност и обновяване на СГРАДИ ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ УСЛУГИ СОБСТВЕНОСТ НА ОБЩИНА ЯКОРУДА - ПОЖАРНА СЛУЖБА в гр. Якоруда, кметство Бунцево и кметство Юруково“, проектът е реализиран със средства от Национален план за възстановяване и устойчивост.
- „Вътрешен ремонт на сградите на кметство с. Бунцево и кметство с. Юруково“;

Модернизираната материална база е ключ към по-ефективно административно обслужване в община Якоруда. Създаването на модерна, функционална и енергийно - ефективна работна среда оказва пряко влияние върху оптимизацията на работните процеси. Благодарение на обновените пространства, служителите в кметствата вече разполагат с условия, които позволяват по-бързо изпълнение на ежедневните задачи. Основната цел на тези проекти е създаване на администрацията, която пести време на гражданите и бизнеса и осигурява на служителите среда, в която да разгърнат пълния си потенциал.

Община Якоруда предоставя възможност на жителите си да заявят съответната административна услуга и по електронен път.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО

Стратегическите цели на ПИРО са насочени към намаляване на икономическите, социалните и териториалните различия и подобряване на жизнения стандарт на жителите на община Якоруда. Основната цел на плана е да предложи обща рамка и методика от конкретни действия за устойчиво развитие на местно ниво за успешното постигане, на която е приложен интегриран подход на развитие, т.е. подход на тясна координация на различните публични политики на базата на местните специфики. Интегрирането на различни секторни дейности за въздействие е съобразено с конкретното място на разработване на политиката. Целите са съобразени с принципите и правилата на Годишния доклад по наблюдение изпълнението на ПИРО. Видно е, че в резултат на политиката и усилията на Община Якоруда за 2025 г. за подобряване на икономическото и социално състояние на общината и предоставяне на качествени услуги на населението, са постигнати резултати във всяка от сферите: социалните дейности и услуги, образованието, зелената инфраструктура и осигуряване на качествени услуги за жителите на общината.

Основният извод е, че са положени усилия от страна на община Якоруда за постигане на заложените в Плана за интегрирано развитие стратегически цели, като са вложени общински ресурси и са използвани и различни възможности за финансиране по линия на ЕС, ДФЗ, НПВУ, национални програми и Републикански бюджет. Забелязват се ясни и целенасочени дейности за подобряване на спортната, образователната и уличната инфраструктура.

За подобряване на резултатите за изпълнението на ПИРО на община Якоруда за периода 2021 – 2027 година, основно следва да се работи за:

- постигане на устойчив икономически растеж;

- осигуряване на финансови ресурси чрез различни източници на финансиране;
- привличане на външни инвестиции;
- повишаване на заетостта на населението;
- целесъобразно използване на културно-историческото наследство;
- разширяване използването на съвременни информационни системи и електронни услуги в различни сфери на обществения живот.